

ERFGOEDZORGPLAN REUZEN

Reuzen in Vlaanderen vzw
LECA vzw
in samenwerking met de
Reuzenerfgoedgemeenschap in Vlaanderen

1. IDENTIFICATIE/DOCUMENTEREN

De reuzencultuur in Vlaanderen is divers, dynamisch en moeilijk te vatten. Ieder jaar komen er nieuwe reuzen bij, terwijl andere voorgoed verdwijnen. De samenstelling van reuzengroepen verandert regelmatig en sommige reuzen krijgen in de loop der jaren zelfs een geheel nieuwe identiteit. Een 'vaste' lijst van reuzen en hun beheerders heeft dan ook geen zin. Die is zo weer gedateerd. De identificatie van de reuzencultuur is nochtans een belangrijke stap om de reikwijdte van het fenomeen en de diversiteit van de rituelen in kaart te brengen. Daarom lanceerden we in 2011 een online reuzenregister. Zo kunnen we makkelijker met elkaar in contact komen en op termijn sterke netwerken uitbouwen (zie SWOT-analyse). Daarnaast willen we ook inzetten op het documenteren door middel van publicaties waar veel vraag naar is vanuit onze erfgoedgemeenschap.

1.1. OVERZICHT ACTIES

2014

- **Databank reuzenevenementen:** verschillende organisaties, waaronder wijzelf, verzamelen jaarlijks gegevens over reuzenevenementen. Sinds 2014 hebben we al deze gegevens in een gecentraliseerde databank gegoten, die kan worden opgevraagd via onze vzw of via LECA. Zo worden ook de reuzenevenementen jaarlijks geïdentificeerd.

2013

- **Reuzen in Limburg** (publicatie): In 2013 publiceerde het Limburgse 11-julicomité een boek waarin meer dan tachtig reuzen uit de Limburgen (BE/NL) worden beschreven. Het boek werd samengesteld door Guido Willems, met de hulp van de lokale reuzenverenigingen en heemkundige kringen. Ook de voorzitter van Reuzen in Vlaanderen Limburg en de voorzitter van LECA werkten aan de publicatie mee, respectievelijk met een hoofdstuk over reuzenrituelen en een over de geschiedenis van de reuzencultuur. Het boek werd zo goed onthaald door de erfgoedgemeenschap, dat we voor iedere provincie een dergelijke publicatie willen voorbereiden.

2012

- **Reuzen in Pajottenland en Zennevallei** (publicatie): Naar aanleiding van Erfgoeddag 2012 (thema Helden) publiceerde Erfgoedcel Pajottenland en Zennevallei een boekje met een beschrijving van de 21 actieve lokale reuzen. LECA schreef een uitgebreide inleiding over de geschiedenis en rituelen van de reuzencultuur. De publicatie is tegelijkertijd een vorm van documenteren en communiceren. Door de beschrijving van lokale reuzen in een ruimere context te plaatsen, vergroot het bewustzijn dat reuzen erfgoed zijn.

2011

- **Lancering online reuzenregister:** na een maandenlange proefperiode lanceerden we samen met LECA een online reuzenregister. Het register is een instrument voor en door reuzenbeheerders. Via een brede publieksoproep en een gerichte mailing naar de toen gekende reuzenverenigingen, liepen de eerste beschrijvingen van reuzen binnen. Inmiddels werden meer dan 500 reuzen gedocumenteerd door de erfgoedgemeenschap die ze borgen. Het register wordt gedeeld op de websites van LECA en Reuzen in Vlaanderen vzw.

2010

- **Lancering website www.reuzeninvlaanderen.be:** in september lanceerden we een website waarop al het reuzennieuws wordt verzameld. In eerste instantie focuste de website vooral op berichten over nieuwe reuzen, reuzenrituelen of reuzenevenementen. Sinds 2015 focust de website ook expliciet op erfgoedzorg. Zo bundelt de website ook informatie over borgingsprogramma's van erfgoedcellen of andere lokale erfgoedinstellingen.

The screenshot shows the homepage of the website 'Reuzen in Vlaanderen'. The header includes a navigation menu with links for 'home', 'agenda', 'contact', 'reuzenbrief', and 'reuzenkalender'. The main content area is titled 'Welkom bij Reuzen in Vlaanderen' and features three news items, each with a date of 13-02-2015. The first item is 'Reus Pierre Vertongen krijgt facelift', the second is 'De reuzen van Vorst/Forest', and the third is 'Wanneer komt de Dag van de Ambachten 2015 ???'. Each item includes a small image and a 'Lees meer' link. The left sidebar contains four navigation menus: 'Reuzen' (Over reuzen, Publicaties), 'Vereniging' (Aanleiding, Doelstellingen, Werking, Wie is wie, Intern reglement, Lidmaatschap, Statuten), 'Diensten' (Promotie, Verzekering), and 'Nieuws' (Reus Pierre Vertongen krijgt facelift, De reuzen van Vorst/Forest, Wanneer komt de Dag van de). The right sidebar contains an 'Agenda' section with several events listed, including 'Grote Optocht van Maastricht' and 'Diamanten reuzenhuwelijk in Watermaal-Bosvoorde'. Below the agenda is a section for 'Onze partners' featuring the LECA logo and a colorful geometric graphic.

1.2. PLANNEN

- **Per provincie een boek over reuzencultuur:** na het succes van het boek Reuzen in Limburg, groeide de ambitie om ook voor de andere provincies een dergelijk boek te maken. Ieder jaar willen we één boek uitbrengen. Speciale aandacht zal gaan naar de belevingen van de reuzenbeheerders. Die bleven in voorgaande publicatie immers onderbelicht. Een dergelijk boek vraagt uiteraard heel wat voorbereidingswerk. Daarom voorzien we de publicatie van de eerste publicatie pas in 2017 voorzien.
- **Inventaris** blijvend bekendmaken: we verbinden ons ertoe het online reuzenregister blijvend onder de aandacht te brengen bij reuzenbeheerders. Ook nieuwe reuzengroepen die ons advies inwinnen, zullen we vragen mee te werken aan het reuzenregister.
- **Jaarlijkse remindermail** naar reuzenbeheerders om hun gegevens in het register te updaten.

- **Verdere uitbouw inspiratiefiches:** over het algemeen willen we het luik erfgoedzorg op onze website verder uitbouwen door inspiratiefiches in verschillende categorieën aan te bieden (educatie, reuzen maken en onderhouden, publiekswerking, archiefzorg...). De fiches zijn korte beschrijvingen van goede voorbeelden uit de praktijk. Deze zullen ook online raadpleegbaar zijn op de website van Reuzen in Vlaanderen.

1.3. ACTIE IN DE KIJKER: Het online reuzenregister

Sinds 2011 werken LECA en Reuzen in Vlaanderen aan een continue online inventarisatie van de reuzengemeenschap. Alle reuzenbeheerders kunnen hun reus of reuzen registreren in het online reuzenregister op de websites van LECA en Reuzen in Vlaanderen.

Elke reus wordt er voorgesteld in al zijn facetten:

- Organisatie achter de reus
- Geboorte
- Betekenis
- Reuzengroep
- Voortbeweging (rollend/gedragen)
- Activiteiten rond de reus
- Constructie
- Bewaarplaats
- Documentatie

Daarnaast kunnen er ook foto's opgeladen worden. Alle reuzen verschijnen op een kaart op de website. De inventaris brengt op die manier de erfgoedgemeenschap letterlijk in kaart. Offline worden er door heel wat reuzengilden zelf nog extra gegevens van de reus bijgehouden. Zo hebben de reuzen in Landen een 'levensmap' waarin hun levensloop wordt bijgehouden. Deze map bevat hun geboorteakte, doopakte, verbreedingsakte, ... enz.

2. COMMUNICATIE

Reuzen hebben publiek nodig. Iedere reuzenvereniging heeft zo haar eigen communicatiestrategie, maar we vinden het ook belangrijk om alle informatie te bundelen.

LECA

**LANDELIJK
EXPERTISECENTRUM
VOOR CULTUUR
VAN ALLEDAG**

TRADITIES
TRADITIEDRAGERS
1'-FILMPJES
NIEUWS
NIEUWSBRIEF
ONDERSTEUNING
OVER ONS

REUZENKAART

Hieronder vindt u een overzicht van de reuzen in Vlaanderen. Momenteel bevat deze lijst 555 reuzen. Staat uw reus er (nog) niet tussen, [voeg deze dan toe](#).

'T KALLOSE MELKBOERINNEKE (BEVEREN)

Het Melkboerinneke stelt de vereeuwiging van de polders voor en groeide als idee uit de vroegere Melk- en Suikerfeesten. Ze staat ook symbool voor de voortplanting van de Beverse reuzen (er werd gezegd dat Diederik en Aldegonde daar al te oud voor waren). Het Melkboerinnetje is gemaakt naar het evenbeeld van Kristien Quintelier, de schoondochter van maker Edwin Raes.

[Lees meer](#)

FEESTEN

RITUELEN

<< FEESTKALENDER FEBRUARI >>

MA	DI	WO	DO	VR	ZA	ZO
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	

EERSTKOMENDE FEESTEN

13.02.15 Carnavalsweekend Zonhoven

 13.02.15 Carnavalsstoet Lommel

 13.02.15 Carnavalsweekend Zichem (Scherpenheuvel)

 14.02.15 Carnaval Blankenberge

Zo kunnen we een ruimer publiek bereiken.

Tot nu toe spitsten de communicatie-acties zich voornamelijk toe op het bekendmaken van reuzenactiviteiten. In de toekomst willen we een stap verder gaan en tools aanreiken om te communiceren over de betekenis van de reuzen.

Reuzen vertellen immers een verhaal. Soms een eeuwenoud, soms een heel recent. Maar altijd vertellen ze iets over de mensen die ze in het leven riepen, of de plaats waar ze zijn ontstaan. Die verhalen zijn vaak niet meer gekend bij de lokale bevolking (zie SWOT-analyse). Nochtans zijn deze verhalen een belangrijk instrument om mensen aan zich te binden.

2.1. OVERZICHT ACTIES

2015

- **Publicatie inspiratiefiches:** veel reuzenbeheerders zetten creatieve communicatie-acties op touw. Aan de hand van inspiratiefiches kunnen reuzenverenigingen hun acties beschrijven. Wat werkt goed? Wat minder? En hoe kunnen andere reuzenverenigingen hier iets mee doen?

De eerste inspiratiefiches beschrijven de stunt met de Borgerhoutse gipsen reusjes, het reuzenganzenbord van Landen en de manier waarop het verhaal van Contios uit Kontich stapsgewijs wordt opgebouwd. De fiches zijn te bekijken op onze website.

- **Lezing “Rond de Rokken van de Reus” voor Universiteit Permanente Vorming (UPV)**
Johan Vencken, voorzitter van Reuzen in Vlaanderen vzw, geeft op vraag van UPV een gastcollege over de geschiedenis van de reuzen in Vlaanderen. Dit gastcollege zal nadien ook aangevraagd kunnen worden door andere verenigingen in Vlaanderen en op die manier bijdragen tot de verdere bewustwording rond het reuzenerfgoed in Vlaanderen.

2014

- **Reuzendag in Bokrijk:** Op 17 augustus 2014 verzamelden meer dan dertig reuzen aan de poorten van het Openluchtmuseum Bokrijk. Die dag was een goede manier om te communiceren naar een breed (en jong) publiek. Er werden een kinderspeurtocht, mini-tentoonstelling, reuzen repair café en natuurlijk een reuzenoptocht georganiseerd.

De erfgoedinspiratiegids *Rond de Rokken van de Reus* werd er voor het eerst voorgesteld. De Reuzenzondag kwam er dankzij de samenwerking tussen LECA, Openluchtmuseum Bokrijk en Reuzen in Vlaanderen vzw.

- **Eerste Reuzenkalender:** om het publiek op een aangename manier te informeren over de reuzenactiviteiten, lanceerden we tijdens onze tweede Federatiedag een muurkalender. De kalender bevat de plaats en naam van de reuzenactiviteit. Alle aanvullende informatie staat op de website van Reuzen in Vlaanderen vzw.

2011

- **Calendrier des Géants:** Onze reuzenkalender is geïnspireerd op de Franstalige kalender die al meer dan tien jaar wordt uitgegeven door La Maison des Géants en La Ronde des Géants. Die brengen jaarlijks een kalender uit met reuzenactiviteiten in België en Noord-Frankrijk. In 2010 stapte LECA in het bestaande samenwerkingsverband. Sindsdien verzorgen zij de Vlaamse contacten. De kalender wordt gedrukt op 40 000 exemplaren en wijd verspreid in de drie regio's. De samenwerking loopt nog steeds, maar een Vlaamse versie van de kalender bleek financieel niet haalbaar. Daarom lanceerden we een eigen kalender voor Vlaanderen in een ander concept, namelijk een muurkalender (zie boven).
- **Lancering Facebookpagina Reuzen in Vlaanderen:** onze Facebookpagina is een belangrijk communicatiemiddel. De pagina is interactiever en laagdrempeliger dan onze website. Het is een goede manier om (internationale) contacten te leggen. Vooral Spaanse reuzenverenigingen vinden de weg naar onze pagina. Inmiddels heeft ze 639 volgers.

2.2. PLANNEN

- **Een reuzenvertelboek voor kinderen:** over heel de wereld bestaan er prachtige verhalen over reuzen. In 2016 willen we een deel van die verhalen herwerken tot een mooi geïllustreerd vertelboek. De bedoeling van het boek is kinderen (en hun ouders)

warm maken voor het thema reuzen.

- **Ontsluiting reuzenprogramma's erfgoedcellen op reuzeninvlaanderen.be:** de laatste jaren hebben heel wat erfgoedcellen een werking rond reuzen opgezet. Die werkingen mogen dan al lokaal zijn, ze kunnen toch nuttig of inspirerend zijn voor onze reuzengemeenschap. Daarom willen we in 2015 de erfgoedcellen vragen een korte fiche te maken over hun programma. Die informatie zullen we bundelen op onze website.
- **Verdere uitbouw website www.reuzeninvlaanderen.be**
De website van Reuzen in Vlaanderen wordt in 2015 verder uitgebouwd als portal voor alles wat met reuzen te maken heeft en als centraal ankerpunt voor het onderliggend erfgoedzorgplan. De site richt zich zowel naar het brede publiek als naar de leden van de erfgoedgemeenschap.

Provinciale subsites

Elke provincie zal een eigen deelsite krijgen waarop alle nieuws uit de provincie wordt gebundeld en waar de reuzenkaart ook provinciaal zal weergegeven worden. Er wordt onderzocht om de site meertalig te maken zodat ook de Waalse en buitenlandse liefhebbers op de site terecht kunnen.

Sociale media

Daarnaast zullen de sociale mediakanalen van Reuzen in Vlaanderen sterker geïntegreerd worden. Zo zal er bij het posten van een artikel direct een bericht verstuurd worden via Twitter en een post doorgestuurd worden naar de Facebook-pagina. Bezoekers die zich registreren op de website zullen wekelijks een automatische een nieuwsbrief krijgen met de 3 meest recente posts uit elke provincie.

Erfgoedzorgplan

Het erfgoedzorgplan zal een aparte rubriek worden op de landelijke website van Reuzen in Vlaanderen. Alle topics met de betrekking tot het zorgplan worden hier onder gebracht zodat de reuzenbeheerders snel alle informatie kunnen terugvinden.

De inspiratiefiches zullen in een apart luik voor het erfgoedzorgplan opgenomen worden in de website van Reuzen in Vlaanderen. Via een speciaal invulformulier zullen erfgoedbeheerders nieuwe borgingsacties kunnen toevoegen aan de site. Alle acties worden verzameld in een databank met een specifieke typologie om ze dusdanig ook vindbaar te maken via een zoekformulier.

2.3. ACTIE IN DE KIJKER : Inspiratiefiche “INTERCULTURALITEIT binnenbrengen”

Interculturaliteit binnenbrengen (Prins Langoustian)

Korte omschrijving

In de Antwerpse wijk Linkeroever is een opvangcentrum van het Rode Kruis ingericht voor vluchtelingen (asielcentrum). Er is tussen het opvangcentrum en tal van verenigingen, die actief zijn in de wijk, steeds een vrij goede verstandhouding geweest. Ter gelegenheid van het 10-jarig bestaan van het centrum kwam vanuit de animatieploeg de vraag om een vluchtelingenreus te maken. Zo kwam het centrum bij het Genootschap Anneke Mossel terecht voor advies en hulp. Samen hebben we dan onze schouders gezet onder dit project en is de reus Langoustian er gekomen met het volgende verhaal:

Prins Langoustian is gevlucht uit zijn thuisland Labardonië voor vervolging en oorlogsgeweld. Zijn ouders en familie werden vermoord. Als asielzoeker kwam hij terecht in België (2008) en verbleef in het opvangcentrum van Antwerpen-Linkeroever. Na grondig onderzoek van de bevoegde diensten heeft hij in de loop van 2009 het statuut van vluchteling toegekend gekregen. Gedurende de procedure en zijn verblijf in het asielcentrum ging hij wandelen in de wijk om zo z'n omgeving beter te leren kennen. Tijdens zijn wandelingen doorheen de wijk ontmoette hij de lokale reuzin, Anneke Mossel. Het klikte meteen tussen hen en ze verloofden zich tijdens de paasvakantie van 2009 en uiteindelijk trouwden ze diezelfde zomer.

Op deze wijze werd de goede verstandhouding en samenwerking tussen het asielcentrum en de lokale bevolking benadrukt. Door onze aanwezigheid tijdens de stoeten trachten we tevens nu nog de goede verstandhouding tussen bevolkingsgroepen over te brengen.

Voor welk publiek is de actie bedoeld?

De actie is bedoeld voor zowel de lokale bevolking van Antwerpen-Linkeroever (en in tweede instantie de ganse bevolking van de stad) als voor de bewoners van het opvangcentrum.

Wat werkt goed?

In 2009 werden de activiteiten (het doopsel van de reus, de verloving en het huwelijk) door zowel de bewoners van het opvangcentrum als de lokale bewoners samen enthousiast meebeleefd.

Wanneer we het verhaal rond de twee reuzen vertellen, reageren de mensen vaak verrast en zijn tevens gecharmeerd door het verhaal.

Waarvoor moet je oppassen?

Een deel van de bevolking heeft het moeilijk met deze boodschap (vluchteling- en asielproblematiek) en nemen soms een negatieve houding aan.

Wil je hier nog iets aan toevoegen?

Bij wie kan je terecht voor meer informatie?

Naam: George Luc of André Vanderborcht
Organisatie: Genootschap Anneke Mossel
Adres: Akkerwindestraat 37 – 2050 Antwerpen
e-mail: luc.george@stad.antwerpen.be of andre@vanderborcht.net
telefoonnummer: 0477/425416 of 0475/514901

3. OVERDRACHT

Er zijn duizend en één manieren om een reus te maken. Sommige reuzen zijn gemaakt uit manden gemaakt uit wilgentwijgen, andere uit ijzer, aluminium of plasticen buizen. Die wildgroei van technieken betekent niet dat er geen kennis nodig is om een reus te bouwen. De balans moet bijvoorbeeld juist zitten en de hoofden moeten in verhouding staan tot het lichaam. Kleine beschadigingen worden ook best zo snel mogelijk hersteld, om grote kosten te vermijden.

We willen vooral inzetten op de overdracht van basiskennis, zonder te raken aan de diversiteit van technieken. Vooral onderlinge kennisuitwisseling is daarbij van belang. Daarom zetten we de traditie van de provinciale ontmoetingsdagen verder. Uit onze SWOT-analyse blijkt ook dat er heel weinig wordt gedaan met documentair erfgoed. Van gestructureerde

archieven is nauwelijks sprake. Zo zitten foto's her en der verspreid en mondelinge interviews met sleutelfiguren zijn onbestaande. Zo dreigt de betekenis van de reuzen en de beleving van de reuzencultuur op lange termijn verloren te gaan. Op die noden willen we vanaf 2015 inzetten.

3.1. Overzicht Acties

2015

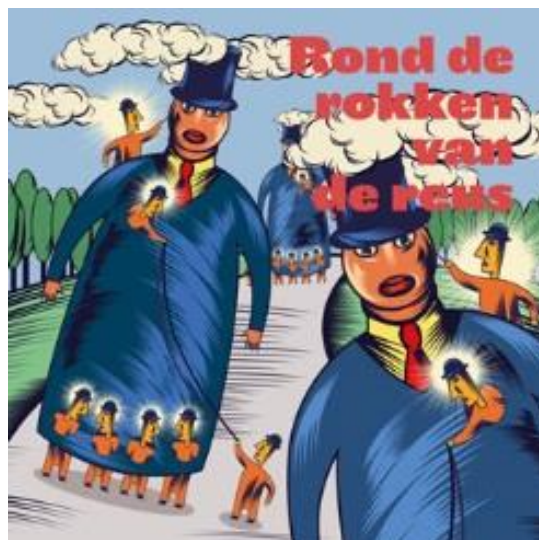
- **Fiches beschrijving educatieve pakketten:** Sommige reuzengroepen zetten zwaar in op jongeren. Ze betrekken lokale scholen bij hun werking, stellen lessenpakketten samen of organiseren speciale jeugdactiviteiten. Die acties zijn vaak lokaal, maar kunnen mits enige aanpassing ook gebruikt worden door andere reuzenverenigingen. Op onze website kunnen reuzenbeheerders een aantal voorbeelden vinden van zo'n educatieve pakketten. Denk maar aan de reuzenkoffer van Borgerhout en de scholenwerking van Orde van De Kluisenaar van Bolderberg. We willen het aantal voorbeelden stelselmatig uitbreiden.

2014

- **Provinciale ontmoetingsdagen:** Na het succes van de vorige provinciale ontmoetingsdagen besloten we de formule verder te zetten. In 2014 verzamelden we per provincie reuzenbeheerders. Het belangrijkste thema was de mogelijke aanvraag voor de inventaris voor immaterieel cultureel erfgoed in Vlaanderen. Wat betekent een dergelijke aanvraag? Wat moet je daarvoor doen? En zien de reuzengroepen de meerwaarde van zo'n erkenning in? We vonden het belangrijk dat zoveel mogelijk reuzenbeheerders mee dachten over een mogelijke aanvraag.

De provinciale ontmoetingsdagen gingen door op 1 maart 2014 (Vlaams-Brabant & Oost-Vlaanderen), 12 april 2014 (Limburg), 4 oktober 2014 (Antwerpen), november 2014 (West-Vlaanderen).

- **Reuzen Repair Café:** In november werkten we mee aan het Reuzen Repair Café in Roeselare van Erfgoedcel Terf. Tijdens het evenement toonden een aantal reuzenbouwers hun technieken om reuzen te maken/herstellen. De formule werkte zo goed dat we ze willen gebruiken voor onze provinciale ontmoetingsdagen in 2015.
- **Inspiratiegids Rond de Rokken van de Reus:** In augustus 2014 lanceerden we een gids over reuzenerfgoedzorg. Daarin worden heel wat voorbeelden gegeven van hoe andere reuzenverenigingen of erfgoedorganisaties zorg dragen voor het immaterieel, materieel of documentair reuzenerfgoed. De inhoud werd verzorgd door LECA vzw, wij stonden in voor de distributie onder reuzengroepen.

- **Tweede Reuzenfederatiedag:** de tweede federatiedag stond in het teken van de reuzenkalender en de aanvraag voor immaterieel cultureel erfgoed. Er waren meer dan 120 deelnemers. De dag had plaats op 15 november 2014 in het districtshuis van Deurne.

2013

- **Studiedag op Schouders van Reuzen:** Op 4 mei 2013 namen een 100-tal mensen deel aan de studiedag Op schouders van reuzen in Antwerpen. Erfgoedwerkers spraken er over de geschiedenis van de reuzen, hoe ze verspreid zijn in Europa, hoe ze gemaakt worden en dergelijke meer. Maar ook traditiedragers kregen het woord. Ze toonden hoe je creatief kan omspringen met de erfenis uit het verleden. Zo lopen er tegenwoordig reuzen rond in murga's, worden er reuzenopera's gecomponeerd of worden ze ingezet om mensen van een bepaalde wijk met elkaar in contact te brengen. De dag was een samenwerking tussen LECA, MAS | Museum aan de Stroom en La Maison des Géants. Wij stonden in voor logistieke steun tijdens de dag.
- **Eerste Reuzenfederatiedag:** Op zaterdag 19 oktober 2013 organiseerden we voor het eerst een reuzenfederatiedag. Alle reuzenbeheerders waren welkom, of ze nu lid zijn van Reuzen in Vlaanderen vzw of niet. Meer dan 80 personen namen deel. De federatiedag is een echt netwerkmoment, waar een aantal lezingen worden gegeven maar waar ook voldoende tijd is voor een reuzenactiviteit en receptie. Zo leren reuzenbeheerders elkaar op een andere manier kennen.

2012-2013

- **Provinciale ontmoetingsdagen:** kunnen we iets van elkaar leren? Dat was het uitgangspunt van de eerste reeks provinciale ontmoetingsdagen voor reuzenbeheerders. De reeks was een experiment om te kijken of er vraag was naar dergelijke ontmoetingsmomenten. Het antwoord was duidelijk: ja. Maar liefst 187 reuzenbeheerders kwamen naar een van onze vijf ontmoetingsdagen. Voor de organisatie van deze dagen konden we rekenen op de steun van LECA. Zij stippelden de methode van het world café uit en wendden hun netwerk aan om partners te vinden. Maar liefst 12 erfgoedcellen stapten mee in het experiment. Het resultaat van deze ontmoetingsdagen werd door LECA gebundeld in het rapport *Praten over Reuzen*, verslag rondetafelgesprekken 2012-2013.
- **Studiedag Op Grote Voet in Venlo:** In het Limburgs Museum in Venlo werd op 20 april 2012 een studiedag georganiseerd over reuzencultuur in België en Nederland. De studiedag werd georganiseerd door IVOS en belichtte de geschiedenis, diversiteit en mogelijke toekomst voor de reuzen.

3.2. PLANNEN

- Voortzetting van de provinciale ontmoetingsdagen (minimum 1 per jaar): de reuzenbeheerders zijn vragende partij om blijvend bij elkaar te komen per provincie. De ontmoetingsdagen zijn de enige momenten waarop reuzenbeheerders elkaar

treffen zonder reuzen. Tijdens reuzenevenementen hebben de meesten het te druk om ervaringen uit te wisselen. Onze provinciale verantwoordelijken zullen per jaar minimum 1, liefst twee ontmoetingsdagen organiseren in hun provincie. De eerste reeks zal werken rond het erfgoedzorgplan. De tweede reeks zullen draaien volgens het principe van het **Reuzen Repair Café**.

- **Workshop EHBO bij archiefzorg:** LECA vzw zal voor ons in 2016 een workshop archiefzorg verzorgen. Zo hopen we het bewustzijn aan te scherpen dat het zorgen van documentair erfgoed ook een vorm van borgen is. De workshops zullen gegeven worden tijdens onze provinciale ontmoetingsdagen.
- **Verdere uitbouw inspiratiefiches op website**
De inspiratiefiches zullen in een apart luik voor het erfgoedzorgplan opgenomen worden in de website van Reuzen in Vlaanderen. Via een speciaal invulformulier zullen erfgoedbeheerders nieuwe borgingsacties kunnen toevoegen aan de site. Alle acties worden verzameld in een databank met een specifieke typologie om ze dusdanig ook vindbaar te maken via een zoekformulier.
- **Jaarlijkse federatiedag**
De Federatiedag blijft een vaste waarde op de kalender van Reuzen in Vlaanderen. Het grootste belang van deze dag is de mogelijkheid tot netwerken tussen de reuzengilden onderling.

3.3. ACTIE IN DE KIJKER:

Inspiratiefiche over acties van individuele reuzengroepen

Reuzen in Vlaanderen is niet de enige organisatie die borgingsacties voor reuzen ontwikkelt, bijna iedere reuzenvereniging is actief bezig met het doorgeven van hun tradities. We willen iedere reuzengroep de kans geven om hun ervaringen met anderen te delen. Daarom ontwikkelden we een standaardformulier dat weldra online zal worden aangeboden via www.reuzeninvlaanderen.be.

Begin 2015 werd een eerste reeks van fiches aangemaakt, als resultaat van een brainstorm met reuzenliefhebbers. De fiches behandelen publieksacties zoals het *reuzenganzenbord* in Landen, de *gipsen beeldjesactie* rond de Reuskens van Borgerhout en de manier waarop de nieuwe reus Contios (Kontich) is ontstaan en voorgesteld is aan het publiek. Daarnaast zijn er ook fiches rond educatie, zoals de *scholenwerking rond Lambert Hoelen* (Heusden-Zolder) en de *reuzenkoffer voor kinderen uit Pajottenland en Zennevallei*. Tot slotte zijn er ook fiches die tonen hoe je reuzenerfgoed kan documenteren.

Het *reuzenboekje* van Erfgoedcel Pajottenland en Zennevallei is daar een mooi voorbeeld van. Daarin worden de 23 nog levende reuzen en hun gebruiken beschreven. Tenslotte is er ook een fiche over hoe je als vereniging culturele diversiteit binnen je reuzenwerking kan brengen.

Het idee achter de reuzenfiches is dat we blijvend kunnen aantonen welke borgingsacties er allemaal genomen worden door afzonderlijke reuzenorganisaties. Zo blijven we leren van elkaar.

4. ONDERZOEK

De geschiedenis van de reuzencultuur is vrij goed gekend. Reuzen waren immers een geliefd onderwerp bij vooraanstaande volkskundigen als Renaat Van der Linden en Marcel Daem. Ook het Waalse museum La Maison des Géants heeft heel wat kennis en expertise over de geschiedenis van de reuzencultuur in Europa. Tot voor kort was er echter weinig zicht op de noden en behoeften van reuzenbeheerders vandaag. Daarom besloten we tijdens de eerste reeks provinciale ontmoetingsdagen te verkennen wat er onder reuzenliefhebbers leeft. De resultaten van het onderzoek vormen de basis voor ons erfgoedzorgplan.

4.1. Overzicht acties

2012-2013

- **Noden- en behoeftenonderzoek:** Tijdens de provinciale ontmoetingsdagen werd aan de hand van een world café gepolst naar de noden en behoeften op vlak van (1) rituelen en gebruiken, (2) behoud en beheer, (3) publiekswerking en promotie, (4) samenwerking en (5) overdracht en organisatie. De ideeën van de 187 deelnemers werden door LECA verwerkt tot het rapport Praten over Reuzen, Verslag rondetafelgesprekken 2012-2013. Het rapport bevat een SWOT-analyse en een aantal mogelijke borgingsacties. Het legt de vinger op de belangrijkste kansen en pijnpunten voor reuzenbeheerders vandaag.

4.2. Plannen

- **Mailing heemkundige kringen:** In het verleden hebben heel wat heemkundigen onderzoek gedaan naar de geschiedenis, evolutie en/of beleving van de lokale reuzen. We willen deze kringen via een mailing aanmoedigen om te blijven investeren in onderzoek naar de reuzen uit de streek. Voor reuzenbeheerders is het interessant om de geschiedenis van de lokale reuzen beter te kennen. Ze kunnen die informatie bijvoorbeeld gebruiken voor hun publiekswerking.

5. HERLANCEREN

De reuzencultuur is duidelijk aan een revival bezig. Na de Tweede Wereldoorlog zijn er meer dan duizend nieuwe reuzen bijgekomen. Ook nu nog blijven mensen reuzen bouwen. Naar schatting komen er zo'n tien reuzen per jaar bij. In zijn geheel heeft de reuzencultuur geen behoefte aan herlanceringsacties, maar op lokaal vlak worden heel wat inspanning geleverd om de reuzen van vroeger nieuw leven in te blazen.

Zo denken we aan de acties van *OpgewekTienen*, het hergebruik van de oude reuzen door de nieuwe reuzengroep in Kontich of de acties die Erfgoedcel Mechelen op touw zette om de Mechelse Ommegangsreuzen weer geliefd te maken bij het grote publiek. Samen zorgen al deze kleine acties ervoor dat de reuzencultuur bloeit en leeft.

5.1. Plannen

- **Informatie rituelen aanreiken:** wanneer een nieuwe groep een reus wil maken, krijgen we vaak dezelfde vragen. Hoe wordt een reus gedoopt? Hoe zit het met de traditie van meters en peters? Wat betekent het dat een reus wordt ingeschreven in het bevolkingsregister? Op termijn willen we een aantal mogelijke scenario's voor die rituelen beschikbaar stellen op onze website.
- **Verdere uitbouw inspiratiefiches op website**
De inspiratiefiches zullen in een apart luik voor het erfgoedzorgplan opgenomen worden in de website van Reuzen in Vlaanderen. Via een speciaal invulformulier zullen erfgoedbeheerders nieuwe borgingsacties kunnen toevoegen aan de site. Alle acties worden verzameld in een databank met een specifieke typologie om ze dusdanig ook vindbaar te maken via een zoekformulier.
- **Praktische ondersteuning vanuit Reuzen in Vlaanderen vzw**
Reuzen in Vlaanderen biedt dienstverlening aan haar leden inzake de oprichtingsmodaliteiten voor vzw, heeft een groepsverzekering voor reuzenbeheerders met oa. activiteitenverzekering en verzekering voor schade veroorzaakte door de reus (vb. op stoeten). Daarnaast kan men bij Reuzen in Vlaanderen ook terecht voor advies over subsidies waar reuzenbeheerders voor in aanmerking komen.

Vragen in verband met het Erfgoedzorgplan? Wil je aan de slag met of voor jouw reuzen? Heb je met jouw gilde acties ondernemen? Vul dan zeker een inspiratiefiche in en stuur ze ons door:

Reuzen in Vlaanderen vzw - Sollenbeemd 3 – 1500 Halle
info@reuzeninvlaanderen.be - +32(0)477 568 501